

Kā mamma saviem bērniem organizē pašvadītu mācīšanos Jelgavas novadā

Publicēts: 22.04.2021.

[Sociālā joma](#)

“Labums un grūtums ir tajā, ka es labāk esmu ieraudzījusi savus bērnus izglītības procesā,” par attālināto mācību vadišanu mājās saviem 1. un 6. klases skolēniem teic mamma Egita Matulēna. Viņa atklāj, ka dēliem Gustavam un Mikam atbalstu mācībās sniedz, izmantojot pašvadītas mācīšanās metodes. “Tas nozīmē ļaut nopelnīt arī vieninieku. Kļūdieties,” paskaidro mamma.

Mammai Egītai Matulēnai ir daudzveidīga praktiskā darba pieredze gan ar mazākiem, gan lielākiem bērniem – nometņu organizēšanā un teātra pulciņa vadišanā. Egita savulaik ir apguvusi arī Montesori pedagoģijas metodes un darbojusies kā ģimenes asistente ģimenēs, kurās ir krīzes situācija. Iepriekš gūtās zināšanas un prasmes nu lieti noder, atbalstot dēlus attālināto mācību laikā, centrā izvirzot pašvadītas mācīšanās metodi.

Kas ir pašvadīta mācīšanās, un kāds no tās ir ieguvums?

Pašvadītas mācīšanās process bērnam atraisa vairākas dzīvei svarīgas prasmes – paškontroli, spēju plānot. To šobrīd mēģina attīstīt arī pašreizējā izglītības sistēmā, ieviešot kompetences izglītību. Vairākumā skolu Covid-19 pandēmijas apstākļos tas tomēr vēl nenotiek.

Manam bērnam 1. klasē mācības notiek caur attālināto procesu, it kā varētu tagad mēģināt to ieviest. Tas nozīmē, ka vecākiem ļoti jāpieslēdzas. Kā to izdarīt vecākiem, kuri nevar pieslēgties bērnam mācībām pilnvērtīgi? Tiem, kuriem darbs nav no mājas datora? Nekādi. Turklāt vecāki nav mācīti pedagogi, kas prot šo procesu vadīt.

Pirmkārt, svarīga ir vide. Telpa iekārtota tā, lai bērnu kairinātu uz dažādiem izziņas procesiem. Kad bērns tam ir gatavs, viņš sāk

interesēties par kādu no tematiem un padziļināti to pētīt ar pedagoga atbalstu. Kad bērns ir gatavs mācīties alfabētu, tad pašvadītā mācību procesā viņš šo alfabētu apgūst. Pedagoģis viņu motivē izzināt un palīdz viņam šajā procesā.

Otrkārt, pašvadītā mācību procesā bērnam tiek dota diezgan liela brīvība. Daudzās valstīs šādas metodes pastāv un plaši tiek izmantotas, bet tas nav iemācāms vienā nedēļā. Tas ir process, kas būtu jāsāk apgūt trīs vai četru gadu vecumā. Situācija, kad pagājušā gada martā bija jāsāk mācīties attālināti, bija liels pārsteigums un stress visiem. Bērniem pēkšņi bija jāspēj pašiem izlemt un orientēties, kas viņiem ir jādara. Jāpaņem penālis, jāsaģatavojas tiešsaistes stundai, jāpieslēdzas tai. Līdz šim skolotāja klases priekšā teica visu, kas ir jādara – tagad tev jāpaņem burtnīca, tagad grāmata u.tml., tad sāksim stundu. Līdzšinējā izglītības sistēma bija veidota tā, ka pedagogs pasaka bērnam priekšā, kas viņam jādara. Viņam pašam nav jādomā, kas tieši ir jādara, lai būtu gatavs stundai.

Treškārt, atsaucīgi pedagogi. Pašvadītā mācīšanās nenozīmē, ka skolēns var mācīties bez skolotāja palīdzības un klātbūtnes, jo viņš ir apguvis plānošanu.

Minējāt, ka telpai ir jābūt ierīkotai tā, lai rastos stimuls apgūt jauno un mācīties. Vai tas nozīmē, ka mājās uz sienām jābūt izlīmētiem alfabēta burtiem vai kādā istabā ierīkotam dabas stūrītim?

Pašvadītās mācīšanās procesā svarīga ir vide. Vecāki ir radoši. Esmu redzējusi, ka uz sienām ir izlīmēti burti un cipari, kas dabiski raisa interesi. Šo principu izmanto arī tādas lielas pedagoģijas sistēmas kā Valdorfa pedagoģija, Montesori pedagoģija, Brīvskolas pedagoģija. Šo pedagoģiju galvenais uzdevums ir iemācīt bērniem domāt, risināt problēmas un konfliktus, iemācīt, kā lūgt palīdzību, iemācīt atpazīt savas emocijas un reakcijas. Labi, ja to visu bērns apgūst skolā, jo mēs, pieaugušie, šobrīd to apgūstam, jau būdami lieli. Kad bērnam ir attīstīta pašvadītās mācīšanās spēja, tad viņš jau ir apguvis gan plānošanu, gan procesa uzraudzīšanu, gan secinājumu izdarīšanu, kas paveikts pareizi, ko vajadzēja darīt citādi. Šobrīd attālinātajās mācībās bērniem ir grāmatas, darba lapas, tiešsaistes stundas, bet tas viss nav pašvadītās mācīšanās process. Viss ir atkarīgs, cik mēs, vecāki, labi pazīstam savu bērnu, viņa uztveres spējas un īpatnības. Man bija spilgts piemēram ar pirmklasnieku. Viņam grūti gāja ar alfabēta apgūšanu. Burtu zina, lasīt un rakstīt prot, bet noskaitīt alfabētu nevar. Vienu vakaru, lasot priekšā vakara pasaciņu, redzam, ka grāmatā ir uzzīmēta klase un tāfele, uz kuras uzrakstīts alfabēts. Viņš sāka skaitīt, un es sapratu, ka viņš to alfabētu zina. Tā grāmata bija kā kairinātājs, lai viņš saliktu alfabētu pareizā secībā un pēkšņi to apgūtu. Tā ir tā perle no mūsu attālinātā mācību procesa, mēģinot veidot pašvadītu mācīšanos.

Kā jūs mājās organizējat pašvadītu mācīšanos?

Mazākajam bērnam Mikam, kurš tagad ir 1. klasē, skolotāja pirmdienās atsūta darbu sarakstu visai nedēļai. Darba lapas izdrukājam, un bērns izpēta, kas ir uzdots visos priekšmetos – matemātikā, latviešu valodā, sociālajās zinībās, arī tas, kas ir ierakstīts e-klasē. Noliekam priekšā kalendāru – ir 5 dienas, šajās dienās ir jāpaspēj izdarīt to, kas ir uzdots. Tad Miks saliek savu darbu plānu nedēļai – ko un kad mācīsies. Pirmdien izmācās divas grūtākās mācības, otrdien vēl dažus darbiņus, ceturtdien vēl kaut ko un piektdienu tādu, lai tā paliek brīvāka. Iet jau kā pa kalniem, bet mēģina. Es, mamma, esmu atbalsta personāls. Bērns plānošanas procesā saprot, kas būs grūtāks, kas vieglāks. Grūtāko vielu atkārtojam kopā. Emocionālais nokaitējums šobrīd ir augsts jebkuram, spējas risināt uzdevumus un darīt to ilgstoši mājās – motivācija sāk ļoti zust. Viss jāsalāgo ar fiziskām aktivitātēm ārā, ar labu miegu.

Visu stāstu lasiet iniciatīvas “Mācos Pats” vietnē www.macospats.lv.

Autore: Līga Brūvere, Mammamunteti.lv

<https://www.jelgavasnovads.lv/lv/jaunums/ka-mamma-saviem-berniem-organize-pasvaditu-macisanos-jelgavas-novada>